

Comunicació, imatge i simulació a l'aula de ciències socials

2014/2015

Codi: 102045

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500798 Educació primària	OT	0	0

Professor de contacte

Nom: Antoni Santisteban Fernández

Correu electrònic: Antoni.Santisteban@uab.cat

Utilització de llengües

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Equip docent

Cecilia Llobet Roig

Prerequisits

No existeixen

Objectius

Aquesta assignatura optativa pretén mostrar la importància de la comunicació dins les aules de primària. Els futurs mestres han de conèixer que més enllà dels llibres de text existeixen recursos com les imatges, la fotografia, el cinema, els jocs de simulació, així com altres formats digitals. Dins del que molts autors han qualificat com a societat de la informació, però també com a societat de l'espectacle ara és més necessari que mai la formació del pensament crític, per valorar la informació que ens arriba, per formar i argumentar l'opinió, per ser bons comunicadors i comunicadores, per incorporar el llenguatge de les imatges a la nostra feina de mestres.

Objectius formatius

- Conèixer i valorar la importància de la comunicació a l'aula, amb la diversitat de llenguatges que tenim a l'abast.
- Identificar, analitzar i saber utilitzar el llenguatge de la imatge, la fotografia, la publicitat, el cinema o el còmic.
- Analitzar i saber utilitzar estratègies com la simulació, els recursos digitals, les ofertes educatives a les xarxes socials.
- Posar la diversitat de llenguatges de comunicació, visuals i digitals actuals al servei de la formació del pensament crític.

Competències

- Fomentar la lectura i el comentari crític de text dels diferents dominis científics i culturals continguts al currículum escolar.
- Mantenir una actitud de respecte al medi (natural, social i cultural) per fomentar valors, comportaments i pràctiques que atenguin a la igualtat de gènere, equitat i respecte als drets humans.
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar la història, la geografia i les ciències socials des de les seves aportacions a la comprensió de la nostra societat i a la solució dels problemes socials
2. Demostrar que s'identifiquen, es practiquen i es defenen els drets humans com a coneixement i instruments per a la convivència.
3. Demostrar que s'identifiquen, es practiquen i es defensen actituds d'igualtat de gènere.
4. Ser capaç de defensar les pròpies conviccions acceptant i valorant l'existència d'opinions o judicis diferents.

Continguts

1. La comunicació, el diàleg i els mètodes interactius per a una formació en valors socials democràtics a l'educació primària.
2. La lectura i la interpretació de la imatge en l'estudi de la societat
 - 2.1. Imatge i comprensió del temps i del temps històric.
 - 2.2. Imatge i paisatge, imatge territorial i identitat, representació de l'espai i fotografia.
 - 2.3. Imatge i didàctica de la història de l'art.
3. El còmic, la fotografia, la publicitat, la premsa, el cinema i la televisió com a fonts d'informació i estratègies en els estudis socials.
4. Contextos virtuals d'aprenentatge, webs i recursos informàtics. Arxius, patrimoni i virtualitat.
5. Més enllà dels llibres de text en el segle XXI: el joc i la simulació a l'educació primària per a l'estudi de la societat.
6. El treball de camp: fonts orals, observació i interpretació de la realitat social.

Metodologia

La metodologia es basa fonamentalment en l'anàlisi de propostes innovadores i el debat sobre les possibilitats de la seva pràctica, la crítica i la creativitat en la incorporació de noves formes d'interacció a l'aula.

És fonamental la reflexió, participació i aportacions individuals i col·lectives dels estudiants a classe, en un procés de construcció de criteris coherents d'actuació a l'aula.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes en gran grup	45	1,8	1, 2, 3, 4
Tipus: Supervisades			
Hores supervisió/Tutories	30	1,2	2, 3
Tipus: Autònomes			

Avaluació

L'avaluació es basa d'una banda en la demostració de les capacitats d'anàlisi crítica i de pensament creatiu sobre els temes tractats, així com en l'elaboració de propostes coherents amb els criteris debatuts a la classe.

S'han de demostrar les capacitats suficients per valorar materials curriculars i per crear-los amb criteris coherents amb determinades finalitats dels estudis socials.

Per poder ser avaluats finalment cal haver assistit al 80 % de les classes de l'assignatura.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Anàlisi crítica de propostes didàctiques i bibliografia	20%	0	0	1, 2, 3, 4
Informes de seminaris o elaboració de propostes alternatives	30%	0	0	1, 2, 3, 4
Participació, debat i exposicions orals a classe	10%	0	0	1, 2, 3, 4
Proves de control d'adquisició de coneixements	40%	0	0	1, 2, 3

Bibliografia

ALBERT, J.M. (2004). Internet y la enseñanza de las Ciencias Sociales. Aula de Innovación Educativa, 138: <http://www.ub.edu/histodidactica/nuevastecnologias/Albert.htm>

BARTON, K.C. (2008). Research on students' ideas about history". En Levstik, Linda S.; Tyson, Cynthia A. (eds.) (2008): Handbook of Research in Social Education. New York, Routledge, 239-257.

CASAS, M. (coord.) (2007). Competències bàsiques per parlar i escriure ciència a l'educació primària, Barcelona : Associació de Mestres Rosa Sensat.

CORRIGAN, E.M. (1995). Battling on: family history in the primary classroom. Teaching History, 81. The Historical Association. Londres.

CUENCA, J.M. y MARTÍN, M. (2010). Virtual Games in Social Science Education. Computers and Education: an International Journal, 55 (3). (<http://www.agenciasinc.es/Noticias/Los-videojuegos-son-utiles-para-la-ensenanza-de-las-ciencias-sociales>)

DEPARTAMENT D'ENSENYAMENT (2011). Valoració Educat1x1: <https://sites.google.com/a/xtec.cat/valoracio-educat1x1/formulari professorat>

DÍAZ BARRADO, M.P. (ed.) (1998). Historia y fotografía: la memoria en imágenes. Historia, Antropología y Fuentes Orales, 19. Universidad de Barcelona.

EGAN, K. (1994). La comprensión de la realidad en la educación infantil y primaria. Madrid, Morata.

EISNER, E.W. (1995). Educar la visión artística. Barcelona: Paidós.

FIERRO, J.L. (2005). La oportunidad webquest. Revista DIM: Didáctica, Innovación y Multimedia, 2. <http://www.pangea.org/dim/revista>

FIERRO, J.L. (2010). Competència, autonomia i creativitat. La proposta TAF. Barba C. i Capella S. (coords.) Ordinadors a les aules. Barcelona. Graó. 127-134.

FONTAL, O. (2003). La educación patrimonial. Teoría y práctica para el aula, el museo e Internet. Gijón: Trea.

GAVALDÀ, A.; SANTISTEBAN, A. (2003). La fotografia i la formació del pensament històric. L'Avenç. Papers del Museu d'Història de Catalunya. 283, 16-19.

GAVALDÀ, A.; SANTISTEBAN, A. (2004). La formación de la ciudadanía. Capacidades para la argumentación, en Vera, M.I.; Pérez; D. (eds.). Formación de la ciudadanía: Las TICs y los nuevos problemas. Alicante: AUPDCS. 529-539.

GIROUX, H.A. (1996): Placeres inquietantes. Paidós. Barcelona.

GONZÁLEZ MONFORT, N.; SANTISTEBAN, A. (2011). Cómo enseñar ciencias sociales para favorecer el desarrollo de las competencias básicas. Aula de Innovación Educativa, 198, 41-47.

Guix. Elements d'Acció Educativa, Núm.383 - Març 2012. Monogràfic "Lectura en pantalles".

HERNÁNDEZ, F. (2000): Educación y cultura visual. Octaedro. Barcelona.

IVANOVA, M. (2010). El llenguatge visual a les TIC i a les TAC. Barba C. i Capella S. (coords.), Ordinadors a les aules. Barcelona. Graó. 215-221.

MOYA, N. i PIRLA M. (2009). L'aula virtual i el bloc: dues eines per treballar les Ciències Socials. Perspectiva Escolar, 339. 10-17.

NAVARRO, N. (2002). La utilització pedagògica de les imatges d'arxiu. Tribó, G. (Coord.): Didàctica amb fonts d'arxius. ICE UB. Barcelona.

PAGÈS, J. ; SANTISTEBAN, A. (eds.) (2011). Les qüestions socialment vives i l'ensenyament de les ciències socials. Barcelona: Servei de Publicacions de la UAB.

PAGÈS, J. (1998). Models i tradicions curriculars en l'ensenyament de les ciències socials i de les humanitats: les finalitats i els valors com a opció ideològica. Benejam, P.; Pagès, J.(coords.), Psicopedagogia de les ciències socials i de les humanitats. Barcelona. UOC:1998.

PAGÈS, J.; SANTISTEBAN, A. (2010). La enseñanza y el aprendizaje del tiempo histórico en educación primaria. Monográfico: Educar para a compreensão do tempo. Cadernos CEDES, 30 (n.82), 281-309. Brasil.

PARDO, J. y GARCÍA FERNÁNDEZ, F. (2005). ¿Saben los padres a qué juegan sus hijos? Nuestro tiempo: Revista mensual de cuestiones actuales, 617, 16-33.

RAMÍREZ, I.; SANTISTEBAN, A. (2001). La comunicació a la didàctica de les ciències socials. Comunicació Educativa, 14, 15-19.

SANTISTEBAN, A. (2000). La representació de l'espai: geometria, cartografia, art. Cabanes, J. (coord.). Matemàtiques per a tothom, matemàtiques pertot. Barcelona: Associació de Mestres Alexandre Galí / MRPC / Diputació de Barcelona. 85-91.

SANTISTEBAN, A. (2004). Formación de la ciudadanía y educación política. Vera, M.I. y Pérez, D. La Formación de la ciudadanía: Las TICs y los nuevos problemas. Alicante: Universidad de Alicante/AUPDCS. 377-388.

SANTISTEBAN, A. (2009). Cómo trabajar en clase la competencia social y ciudadana. Aula de Innovación Educativa, 189, 12-15.

SANTISTEBAN, A. (2011). El silenci dins la comunicació, en Santisteban, A. (coord.). Paraules. Comunicació i aprenentatges. Barcelona: Associació de Mestres Alexandre Galí / FMRPC / Diputació de Barcelona. 49-56.

SANTISTEBAN, A. (2011). Paraules a la societat de la informació i de l'espectacle, en Santisteban, A. (coord.). Paraules. Comunicació i aprenentatges. Barcelona: Associació de Mestres Alexandre Galí / FMRPC / Diputació de Barcelona. 15-18.

SANTISTEBAN, A.; PAGÈS, J. (coords.) (2011). Didáctica del Conocimiento del Medio Social y Cultural en la Educación Primaria. Madrid: Síntesis.

SEGA, T. (1986). Lo specchio dotato di memoria: la fotografia. Falteri, P.; Lazzarin, G. Tempo. Memoria. Identità. Orientamenti per la formazione storica di base. Firenze: La Nuova Italia.

SMITH CROCCO, M. (ed.) (2005). Social Studies and the Press. Keeping the Beast at Bay? Greenwich-Connecticut: IAP - Information Age Publishing Inc.

SWAN, K.O.; HOFER, M. (2008). Technology and social studies. Levstik, L.; Tyson, C. A. (eds.) (2008): Handbook of Research in Social Studies Education. Routledge, New York/London. 307-326.

Bibliografia Web

<https://sites.google.com/site/cerescesire/>

Cinema i competència social i ciutadana

<http://phobos.xtec.cat/audiovisuals/cinema/>

<http://www.cinescola.info/primaria.html>

<http://cinema-educacio.blogspot.com.es/>

<http://auladecine.es/>

<http://www.cinemaperaestudiants.cat/cat/pelicles-arxiu/>

http://www.cinemaparlant.com/ress_peda_fichespeda.html

<http://www.dracmagic.cat/>

<http://www.teachwithmovies.org/index.html>

<http://www.filmeducation.org/>

Multimèdia

<http://www.edugroup.at/>

<http://www.aulamedia.org/aulamedia.htm>

Web Quest

Comunitat Catalana de Webquesta: <http://webquestcat.cat/>

http://www.jaizkibel.net/tic/Webquest/ejemplos_primaria.htm

Imatge geografia (mapes i altres) i història (fonts i altres)

<http://www.xtec.cat/~aguiu1/socials/geo03gwg.htm>

<http://blocs.xtec.cat/georecursos/>

<http://www.educahistoria.com/cms/>

<http://home.freeuk.net/elloughton13/index.htm>

<http://elstaf.wordpress.com/>

Arxius, Art, Patrimoni i virtualitat

Arxiu Nacional de Catalunya - Servei Didàctic: <http://cultura.gencat.net/anc/Sdanc/>

Museu d'Història de Catalunya: http://www.mhcat.cat/serveis/activitats_educatives2/museu

Prensa

https://sites.google.com/a/xtec.cat/activitats_hemeroteca_digital/